

LAAT BLOCK-CHAIN DE ADMINISTRatieve ORGANISATIE VERDWIJNEN?

In de digitalisering van de financiële functie gaat blockchain onmiskenbaar een grote rol spelen. Zodanig zelfs dat de administratieve organisatie als vakgebied over het functioneren van de organisatie zomaar kan verdwijnen. Die stelling poneert Frans A. Roozen, hoogleraar management accounting van de Vrije Universiteit.

Door Ronald Bruins

'Het concept van de blockchain gaat het financiële werkveld drastisch veranderen', begint Roozen zijn betoog. 'Ik wil geen toekomstprediker zijn, maar dit heeft echt een grote impact. Ik vind dat we daar als opleider nu al rekening mee moeten houden, want we leiden niet op voor functies van vandaag maar voor die van morgen. Daarom houden we ons als postgraduate Controllersopleiding al langer bezig met het fenomeen digitalisering en blockchain in het bijzonder. Dat zouden CFO's ook moeten doen.'

Dat verdiepen in de materie begint bij een definitie van blockchain, vooral bekend van bitcoin (maar dat is slechts één van de toepassingen op het systeem). Een blockchain is een keten van data-elementen, blokken genoemd, in volgorde van totstandkoming. De opeenvolgende blokken moeten aan elkaar gerelateerd zijn. Het ketensysteem is openbaar, zodat iedereen kan controleren of de keten aan alle regels voldoet. Openbaar doet vermoeden dat de data altijd publiek is, maar dat is niet het geval. De openbaarheid kan ook plaatsvinden binnen een organisatie of meerdere organisaties. Wel is het zo dat iedereen in de keten kan meedoen aan het verwerken van de data in een gedistribueerde database. Daarin 'controleert' men elkaar. Waarmee er dus geen externe validatie van gegevens (bijvoorbeeld door een accountant) nodig is. Dit is maar een deel van de uitleg van de blockchain, maar het geeft een beeld.

FRANS A. ROOZEN

Hoogleraar

Blockchain heeft verstrekkende gevolgen voor financiële functie

Hoe potentieel verstrekkend de gevolgen van dit fenomeen kunnen zijn, legt Roozen uit. 'Transactionele verwerking van financiële data kan in een blockchain gebeuren. Waarbij door de gedistribueerde gegevensverwerking de validatie van de gegevens als het ware is ingebouwd. De blockchain kan uitgebreid worden met smart contracts. Een smart contract omvat een digitale trigger zodat bijvoorbeeld na levering van een dienst of product er automatisch een betaling plaatsvindt en het sturen van de rekening niet meer nodig is. De hele geschiedenis van transacties wordt vastgelegd op de blockchain, compleet met tijdstempel. Deze transacties worden gerepliceerd: op jouw systeem en op dat van een derde partij. En cryptografisch versleuteld. Het systeem ontleent daarbij, omdat meerdere partijen de keten "controleren", de mogelijkheid om te frauderen. Als de mogelijkheid om te frauderen verdwijnt, dan heeft dat ook een grote impact op het proces van controle door controlling, compliance en natuurlijk ook accounting. Daarnaast is, gebruikmakend van smart contracts, realtime rapportage van financiële gegevens mogelijk.' Dit alles is volgens Roozen moeilijk te bevatten, ook voor CFO's. 'Want in de praktijk zit je nu nog te worstelen met ERP en financiële systemen waar gegevens als het ware doorheen getrokken worden en er op die gegevensverwerking controle moet plaatsvinden.'

Online bedrijven hebben een voorsprong

De blockchain is in potentie een grote verandering. Waar staat het concept op dit moment? 'Het systeem is in een proof of concept-fase bij veel bedrijven. Een grote, Nederlandse bank heeft 20 verschillende proefprojecten lopen. Er zijn deskundigen die zeggen dat blockchain binnen drie tot vijf jaar zijn intrede doet. Anderen schatten het in op tien jaar. Dat is denk ik ook afhankelijk van het type bedrijf. Ben je een Bol.com of een groot concern dat gebonden is door veel legacysystemen? Bedrijven die sowieso al veel van hun financiële transacties, vanwege een web-based businessmodel, online verwerken, hebben een voorsprong', beschouwt Roozen. 'Die hebben geen last van legacy ERP-systemen. Overigens hebben bedrijven als Unilever, Shell en Philips laten zien in staat te zijn ingrijpende en indrukwekkende veranderingstrategieën in te zetten. Denk aan de invoering van Shared Service Centers en de outsourcing van bedrijfsprocessen.' Voor de CFO begint het denken bij visievorming.

'Blockchain gaat immers verder dan een systeem aanschaffen om je financiële processen te automatiseren. Ik kan alleen maar hopen dat CFO's al nadenken over de consequenties van het fenomeen blockchain voor de financiële functie en de wijze waarop de organisatie zich daarop moet en kan voorbereiden. Tot nu toe zie ik daar echter nog niet veel bewijs voor.'

Blockchain 3.0: gedistribueerde gegevensverwerking

Daarbij is ook de hoop dat blockchain (de techniek erachter) niet wordt verward met de bitcoin (een cryptocurrency op het systeem). 'Bitcoin is wat mij betreft blockchain 1.0. Die cryptocurrency heeft de technologische drager verder gebracht. Inmiddels zijn we versies verder. Sommigen spreken al van blockchain 3.0, de gedistribueerde gegevensverwerking. Deze wordt gecombineerd met smart contracts. Dit concept maakt gebruik van de mogelijkheden van het internet of things om integrale processen in bijvoorbeeld de supply chain te besturen.' Het aardige is dat de blockchain open source is. 'Dat wil zeggen dat iedereen van de technologie gebruik kan maken en bijdraagt aan de verdere ontwikkeling daarvan. Wereldwijd zijn er dan ook duizenden proefprojecten gaande om toepassingen te realiseren. Het is in die zin één grote, voortdurende en steeds sneller lopende evolutie.'

Een evolutie die dus grote gevolgen kan hebben voor de financiële functie. Gaat deze verdwijnen? 'Nee, maar transactieverwerking en rapportage zoals wij die nu kennen zullen op niet al te lange termijn niet meer bestaan. Je zult als CFO dus medewerkers moeten omscholen. Naar beslissingsondersteunende en adviesfuncties. Want ondersteuning om als management snel de juiste beslissing te nemen, is met de steeds toenemende hoeveelheid en al maar snellere beschikbaarheid van data meer dan ooit nodig.'

Dit interview met hoogleraar Roozen is de eerste van een tweeluik. In Executive Finance nummer 2 meer uitleg over blockchain en de gevolgen voor de financiële functie. 

WILT U MEER INSPIRATIE?



Ga naar
www.executivefinance.nl/inspiratie